

En tillfällig ensemble sätter upp *Kung Lear* - nyskriven pjäs

– Komedi är som allra bäst när det finns ett underliggande sår som skaver.

/ Johanna Lazcano, manus och regi

Johan Rabaeus, Mia Benson, Johanna Lazcano och Fredrik Meyer. i *En tillfällig ensemble sätter upp Kung Lear*. Foto: Matilda Rahm

Johanna Lazcano har arbetat med Shakespeare och mycket annat, både som regissör och skådespelare. 2017 satte hon upp *Romeo och Juliet* på Shakespeare på Gräsgården (nu Shakespearefabriken), där hon också under åren spelat ett flertal roller.¹ Nu har hon skrivit manus, regisserar och spelar en av rollerna i *En tillfällig ensemble sätter upp Kung Lear* på Sopp-teatern, Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm.

PJÄSEN BESKRIVS SOM EN ”KOMEDI om en tillfälligt ihopsatt ensemble som har fått i uppdrag att sätta upp Shakespeares *Kung Lear* på Sopp-teatern”. Berätta mer!

– Ensemblen består av tre sinsemellan mycket olika skådespelare med starka viljor, och en jag-svag regissör som helst vill gå hem. I rollerna ser vi Johan Rabaeus som spelar den före detta Dramatenstjärnan Ulf Stålhammar (som förmodligen blivit avsatt pga Me too), Mia Benson som spelar gammal veteran från proggrörelsens politiska teater, mig själv i rollen som genusmedveten antirasistisk poet från orten och Fredrik Meyer som den stackars sjuke, pressade regissören som egentligen borde vara hemma och ta hand om sina många barn.

– Tillsammans ska de under stor tidspress försöka få till *Kung Lear*. Men egentligen handlar pjäsen om dagens kulturdebatt.

HUR KOM DU PÅ IDÉN ATT SKRIVA pjäsen, och varför valde du att det hela skulle kretsa kring just *Kung Lear*?

– Sara Jangfeldt som är konstnärlig ledare på soppan ringde mig och frågade om jag hade några idéer på temat klassiker. Det kunde vara precis vadsomhelst. Jag har ganska länge velat skriva en pjäs som skulle handla om just skådespelararbete på ett lite satiriskt sätt. Jag tänkte att den idén kunde jag äntligen få användning för om jag vävde ihop det med en klassiker.

– Eftersom jag är mest bekant med Shakespeare av alla de klassiska drama-

tikerna, så var det inte svårt att välja just honom. Sedan började jag fundera över vilka av Shakespeares dramer som handlar om maktspel – vilket en teaterrepetition i värsta fall kan handla om. Men jag ville också ha ett drama som innehöll någon slags smärtpunkt och djupare psykologisk historia.

– Komedi är som allra bäst när det finns ett underliggande sår som skaver. Och då var det inte särskilt svårt att komma fram till *Kung Lear*. Den handlar ju dels om en stor narcissist som inte klarar av att existera utan massor bekräftelse – precis som en stor skådespelardiva, som tar allt syre under ett repetitionsarbete – men också en berörande historia om en sårig far- och dotterrelation. För även om kung Lear delvis är en patetisk figur finns det också något som berör i hans oerhörda ensamhet där han tror att han inte är älskad.

– Sedan passade jag på att göra en liten parafra på hantverkarna i *En midsommarmattsdröm* också. Jag har alltid tyckt att de är helt ljuvliga i sina tafatta försök att göra rätt. Förutom att de har det krångligt sinsemellan, så måste de dessutom behaga makten, kungaparet, som beställt pjäsen. Så i min pjäs blev det perfekt att slänga in lite politisk satir över dagens krav på att teatern å ena sidan ska vara inklu-

Johanna Lazcano och Johan Rabaeus i *En tillfällig ensemble sätter upp Kung Lear*. Foto: Matilda Rahm

derande och ta hänsyn till en massa diskrimineringsgrunder, å andra sidan sälja en massa biljetter. Kort och gott: jag behövde inte komma på någonting själv. Jag snodde allt från Shakespeare.

DU HAR JU BÅDE REGISSERAT OCH spelat Shakespeare och annat genom åren. Vad har du tagit med dig av dina egna erfarenheter av det när du nu skrivit *En tillfällig ensemble sätter upp Kung Lear*?

– Att lita på texten. Den är perfekt och ska bearbetas så lite som möjligt. Så fort man tar bort ett par rader får det konsekvenser för skådespelarens båge. Det är ganska fantastiskt när man väl inser det.

NU STÅR DU BÅDE FÖR MANUS, REGI och scenografi, och dessutom spelar du en av rollerna. Hur är det att arbeta så jämfört med att "bara" regissera eller skådespela?

– Det är ännu roligare. Jag är verkligen ingen scenograf, så den biten överlåter jag gärna till ett proffs, men bortsett från det har jag inte lust att lämna ifrån mig någonting. Däremot krävs det en riktigt bra regiassistent, som dels håller reda på allt praktiskt, dels kan vara yttre öga när jag själv står på scen.

– Och så behövs det mer reptid. Den här gången hade jag inte tid att utveckla min egen roll förrän två dagar före premiär. Då lånade jag en repsal på teatern och repade själv när de andra var lediga.

VAD GÄLLER SHAKESPEAREROLLER, är det några du tyckte (och skulle tycka) särskilt mycket om att spela? Och pjäser att sätta upp?

– Det hade varit spännande att jobba ihop med en scenograf och ljussättare som kunde skapa en dramatisk inramning till en tragedi. Gärna i ett stort rum med mycket rymd, gärna med sakral känsla. Jag har hittills bara jobbat med väldigt enkla medel där scenografin och ljuset varit sekundärt. Men jag kan inte nämna en specifik

Johan Rabaeus, Mia Benson, Johanna Lazcano och Fredrik Meyer. i *En tillfällig ensemble sätter upp Kung Lear*. Foto: Matilda Rahm

pjäs på rak arm. Det finns så många att välja mellan. Sedan är det definitivt väldigt härligt att spela komedi på en vacker utomhusscen på sommaren också. Ibland behöver det inte vara mer komplicerat än så.

NÅGRA TANKAR OM SHAKESPEARE och (några av) hans pjäser?

– Kanske att man ofta missar udden i den politiska satiren. Den finns ofta med som en blinkning i komiska lazzi mellan tragiska scener eller som språkvirtuosa reflektioner hos narrkaraktärer. Det kan handla om alltifrån parodier på samtida debattörer och influencers till mer riskabel satir över makten. Och ofta är skämten ganska grova. Om man skulle över-sätta dem till idag ligger det närmast

tillhands att jämföra det med grova roastings. Dvs när standup-komiker gör ner kända personer så brutalt att man nästan blir moraliskt upprörd. Tänk skämten som till och med Richard Gervais tyckte var för grova för Golden Globegalan. Och ibland handlar det bara om fräckisar. Men eftersom språket är gammeldags – om man får säga så – luras man att tro att det handlar om lite småputtrig humor på Povel Ramel-nivå.

– Utöver det är det fascinerande vilket komplett universum Shakespeare har skapat med sin dramatik. Allting finns där. Det filosofiska, det poetiska, det existentiella, det djupt berörande och det underbart komiska. Hans verk omfattar allt.

Intervju: Roland Heiel

Johanna Lazcano som Malvolio i *Trettondagsafton* 2014 på Shakespeare på Gräsgården i Vadstena. Bakre från vänster Per-Johan Persson som kammarjungfru Maria och Liselott Lindeborg som Tobias Raap. Foto: Patrik Persson

¹En intervju med Johanna Lazcano om hennes uppsättning av *Romeo och Juliet* 2017 ligger på shakespearesallskapet.se/Artiklar. Hon har spelat Celia i *Som ni vill ha det* 2011, Antonia/us i *Julius Caesar* 2013 och Malvolio i *Trettondagsafton* 2014 på Shakespeare på Gräsgården i Vadstena. Dessutom Laertes i *Hamlet* på Borås stadsteater och Perdita i *En vintersaga* på Uppsala stadsteater, båda 2007, samt Gyldenstern och Den unge dödgrävaren i *Hamlet* på Östgöteatern 2012.